Nagyvárad, 1905. XI. évfolyam 165. szám. Vasárnap, julius 23.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ... 20 kor
Negyedévre ... 5 «
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ... 24 kor.
Negyedévre ... 6 «

TISZÁNTÚL
POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apácza-utcza 8.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, julius 22.

Pusztuló parasztság.

(Dr. H. L.) Ma-holnap nem is lesz már magyar parasztember. A rossz gazdasági viszonyok, a végrehajtóhatalom multbeli hibái, bünei, sulyos mulasztásai az egészséges magyar földmivelő osztályban kiszámithatatlan károkat okoztak. A birtok eluszik, a gazdából napszámos lesz, vagy városi munkás s ezuton szocziáldemokrata. Más esetben eladja, ami kis vagyonkája van, vagy itthon hagyja családi tüzhelyével együtt s kimegy idegenbe szerencsét próbálni. Eleinte talán csak Ausztriába, vagy Romániába, vagy a német birodalom területére. A vége azonban igy is, ugyis Amerika.

Akit a vörös zászló még el nem rontott, annak a kivándorlás, ha talán használára is válik anyagilag, ha talán nem is rontja el lelkét, de zamatos magyar paraszti karakteréből tökéletesen kivetkőzteti. Hiszen a külföldön nincs János gazda, Péter gazda, Ambrus gazda, ott a pénzéért mindenki — ur. Nem ám olyan ur, amilyen a parasztgazda a maga portáján, csak olyan, akit addig uraznak, a mig a pénzéből tart, amig az üzleti érdek megkivánja. Ez csinál a tengerentuli ujvilágban a Szabó Andrásból Mr. Andrew Szabót és igy lesz a Kiss Istvánból Mr. Stephan Kiss. Az asszony itthon van, az ember ki tudja hol jár. Vagy talán kimegy a menyecske is, meg az apróném is s azokba is bele száll a kóborlás vágya.

Milyen rátartós volt előbb a magyar nép a maga falujára. Szinte kinézték belőle az idegent, alig volt benne maradása a »együtt-mentnek,« aki talán a régi idők hosszu kapitulácziós esztendeiből maradt itt, mondjuk a vasas németekkel és ugy megszerette a szép magyar lányt, a jó magyar konyhát, hogy meg is feleségesedett, soha vissza nem kivánkozott cseh, polyák, morva hazájába.

Más időket élünk. Most a mi népünk lesz ilyen jött-ment, akinek sem országa, sem hazája. Márczius elején, mint a vándormadarak, ugy indul a nép falvankint külföldi munkába. Csak figyelemmel kell kisérni tavasz elején a vasuti várótermeket a harmadik osztályon. Főként az éjjeli órákban, ekkor utaznak legtöbben, mintha csak szégyelnék kiszökésüket hazuiról. Nem egyszer különben az utlevél hiánya, vagy a tilalmas hamburgi, brémai utirány egyenesen szükségessé teszi a bujkálást.

Sajnos, ma már alig van vidék, alig vannak falvak, amelyeket a kivándorlás érintetlenül hagyott volna. Vannak, vannak, szó sincs róla, ahol a földmüvelés még mindig oly kedves foglalkozás s oly türhető ekszisztenczia, hogy senkinek még csak eszébe sem jut a külföldi munka keresése.

Eltekintve azonban az ilyen jóleső kivételektől, a kifelé gravitálás előbb-utóbb mindenütt megnyilatkozik. Első esztendőben megpróbálja négy-öt, ha vállalkozásuk beválik, másik esztendőben már háromszor annyi megy ki, főként a falusi mesteremberek, tönkrejutott földmüvesek közül. Ahol már tizenöt külföldön időző embere van egy falunak, ott pár év alatt ötvenre szökik föl a szám, ami már aztán valóságos kóborlási mániát kelt. Igy van a szegény felvidéki falvakban, ahol sokszor alig akad az otthonmaradtak közt férfi. Csupa asszony, meg gyerek.

Aki Európában van, télre hazajő. Az amerikaiak közül is ellátogat haza két-három év mulva egyik-másik. Ezek már nem a régiek, Megcsapta és elrontotta őket a nemzetköziség *szele*. Csak szóba kell állani a falusi papokkal, tanitókkal, jegyzőkkel, majd azok elmondják a többit. Az ilyen messziről hazakerült embernek igényei vannak. Képzelődik és kifogásol. Hja, Németországban igy volt, Amerikában ugy volt és a többi. Imponál a tömegnek az ilyen beszéd legtöbbször, anélkül, hogy jó irányban tudná vezetni. Nem csoda, ha az ilyen elégedetlen, félig kimüvelődött elemek a jó lelkü falusi vezetők előtt nem valami népszerüek. Nem egyszer kifakadnak ellenük s alig várják, hogy kitavaszodjék — és elmenjenek. Legalább megszabadulnak tőlük.

Nem mondjuk, hogy minden esetben igy van. Tény, hogy ez az érem sötétebb oldala. Van sokkal világosabb is. Ilyen az a jelenet is, amikor az asszonyok

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Esküvő szív szerint.

Irta: G. Büttner Julia.

Az alsó-kerényesi templomot már kora reggel óta diszitették lombbal-virággal. Kerényesyné rendelte el. Mert Felső-Kerényesen nincs templom, azért Marosy Rózsika esküvőjét Palotay Marczellel itt fogják megtartani.

Az iskolás gyermekek egész hada ott nyüzgött, lábatlankodott. Meghordták virággal a templom minden zugát.

A fiatal néptanitó reggeli öt óra óta köttette föl a virágos lombkoszorukat. Utoljára hagyta, a fehér rózsakoszorut, melyet Rózsika küldött a gyönyörüszép szép szüz Mária-képre. Ez Barabino csodaszép Madonna «Quasi Oliva in Campis» festményének másolata volt s Rózsika áhitatos szeretettel festette az egyik mellékoltárra. De most ezt is a főoltárra állitották. S az illatos fehérrózsakoszoru rajta, mintha még a kerthez tartozott volna, melyben a szüz anya pihent az édes szent gyermekkel. Igy a szép kép még elragadóbb volt.

Mikor mindennel elkészültek s még a templomon végig a szőnyegeket is tele hin ették virággal s a tanitó épen haza küldte az öreg Kristófot s a Sándor inast, akkor megjelent a méltóságos asszony rövid kék vászon-ruhájában, hálófőkötője fölé vett kerek szalmakalapban.

Maga jött utána nézni, rendben lesz-e idejére minden a templomban.

A tanitót ott találta az egyik padban, összekulcsolt kezeire lehajtott fővel.

Elaludt — gondolta Kerényesyné.

— Szabó! — szólitotta fönhangon.

A tanitó fölriadt. Az öreg úrasszony akkor látta, hogy a fiatalember nem aludt, hanem sirt. Hirtelen végigvonta ugyan kezét arczán, de azért mégis látszott a sirás nyoma.

— Minden készen van? — kérdezte az öreg urnő s ugy tett, mintha észre nem venne semmit.

— Igenis, — sietett a tanitó felelni. — Legutoljára hagytam a fehér rózsakoszorut, hogy el ne hervadjon. A gyermekek is rendben tudják az üdvözlő éneket. Nem tudom, kezdte akadozva, — magam is akartam . . . szerettem volna . . . a menyasszony őnagyságának elmondani hálámat, hogy olyan kegyes volt az iskolához. De talán csak irásban nyujtom át. Mert talán meg leszek hatva . . . és nem fogom tudni elmondani a költeményt.

— Persze, akkor jobb lesz, ha irásban adja át. Ha gondolja, hogy köszönni valója van.

— Hisz tetszik tudni, hozzám is milyen kegyes volt. Ha méltóságos asszonyommal az iskolába jött, mindig tudakozódott az én irodalmi sikereimről is. Most hát . . . most, hogy elmegy . . . mintha a nap menne le az égről. Mért is éljek már mostan? Inkább meghalnék . . .

Kerényesyné elképedve nézett a kétségbeesett, nagyon fiatal emberre, ki önuralmát teljesen elvesztve, sirva tördelte a kezét.

— Ostoba gyerekember! — förmedt rá aztán. Magának szép pályája van, amelyen hasznára lehet a nemzetének. Manapság mindenkinek a helyén kell maradnia, mint a katonának az őrhelyen. Éljen a kötelességének s a személyes boldogság majd magá'ól is megjön. Czéltalan és

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

Nagyvárad, Fő-utcza. (Uri Casinó-épület) TELEFON 520.

angol divatszabó-czég

Szövetek és bélések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

mely angol szövetekből a legujabb szabás szerint a legszebb kivitelben készit *férfi öltönyöket*, s minden e szakba vágó ruhanemüeket. — **Női costümök,** valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

nagy tömegekben tolonganak a postahivatal előtt, ahol uruk külföldi pénzét fölveszik. Másrészt azonban föltétlenül bizonyos, hogy azt a sok kedves, intim vonást, amely a magyar parasztnépet oly kellemesen karakterizálta, ez a kibejárás lassankint egészen kiöli. Mi pedig olyannak szeretnők látni a mi jó magyar népünket, amilyen a régi világban volt. Kedélyesnek, őszintének, bizalmasnak, szórahajlónak. Emellett persze a mainál vagyonosabbnak és réginél értelmesebbnek.

A politikai válság.

Ma gróf *Andrássy* Gyula és *Tisza* István szólnak a válságban fejtegetéseikkel, melylyel a kormány felelőssége és törvényességét vitatják s természetesen teljesen ellentétes szempontokból.

Andrássy czikke.

Gróf *Andrássy* Gyula ma reggel megjelent czikkében szembe száll azokkal, akik a kormány törvényességét és alkotmányosságát hirdetik.

Ráutal arra elsőben, hogy az 1848-ban behozott felelős magyar kormány parlamentáris kormány, ha ez a kifejezés nincsen is benn a törvénykönyvünkben. Elmondja, hogy a rendek ősi idő óta birtak az adómegajánlás jogával; a haderőt is ők egészitették ki, de többszázados multunk bizonyitotta, hogy a végrehajtó hatalom idegen is lehet. Ez nem volt felelős a rendek előtt, kizárólag a király befolyása alatt állott, aki idegen országoknak is ura lévén, idegen szempontok által vezettette magát. Ezen a bajon akart a magyar nemzet segiteni. Eötvös, Szalay müvei bizonyitják, hogy az angol felelős parlamenti kormány rendszer meghonositásának szándéka vezette 1877-ben az ellenzéket. Deák Ferencz e párt programmjában világosan követeli, hogy alkotmányos állásunk törvényszerü biztositékait kell növelnünk, ilyen biztositék a kormány felelőssége, mely az alkotmányos élet természetében fekszik s amely alapja lesz a Magyarországon is oly szükséges parlamentáris kormánynak. Ugyanaz a párt, melynek programmját itt ismertettük, szövegezi a független felős magyar kormányról szóló törvényjavaslatot, amelyet a korona elfogadott a felelősségre vonatkozó résznek minden módositása nélkül. Midőn szerencsétlen események véget vetettek alkotmányos életünknek, a nemzet szigoruan ragaszkodott a «felelős kormányrendszer» visszaállitásához. Az 1867. XII. t.-cz.-ben sokszor ismétlődik az a kifejezés, az 1867. VII. t.-cz. pedig kimondja, hogy a nádori állás be ne töltessék, mig a felelős kormányrendszerrel összhangba nem hozatik. A nádor volt a közvetitő nemzet és király között, ő volt önállóságunk főbástyája, de a nemzet tesz róla, mert a parlamentáris felelős kormányrendszert nagyobb garanczianak tekintette e választott nádori állásnál.

Képzelhető volna-e ez — kérdi Andrássy — ha a nemzet abban a nézetben lett volna, hogy törvényünk nem irja elő a politikai felelősséget és csak a vád alá helyezés nehézkes jogát biztositja, mely már azért sem lehet hivatásoz, mert a király a hozzá hü minisztert kegyelmezés utján mindig megvédheti a vád következményeitől. Az 1848-iki törvények végrehajtási módja is ezt bizonyitja, mert eddig minden kormány parlamentárisnak nevezte magát s a Ház bizalmatlansága esetén lemondott. Nem áll tehát, hogy törvényeink olyan felelős kormányt adtak volna, mely nem felel meg a parlamentális kormányrendszer fogalmának. Az 1848-iki törvény kimondja, hogy a kormány minden tényért felelős; azután kimondja, hogy egyes megjelölt hibákért vagy mulasztásokért vád alá is helyezhető. Az általános felelősség kétségen kivül a politikai felelősséget valósitja meg. A kormány czikke ezekkel a szavakkal végződik: »Az 1867. VII. törvényczikk még a szavaiból is kitetszik a törvényhozás czélja. Azt mondja, hogy a nádori állás a felelős kormányrendszerhez alkalmaztassék. Kérdezem, felelős kormányrendszernek nevezhető-e az, amely csak a jogi felelősség izolált szabályát tartalmazza? Értem, ha egy idegen, ellenséges ember a törvény homályos voltát arra használja, hogy kitörölje belőle legbecsesebb tartalmát. De megfoghatatlan előttem, hogy magyar ember jogi szőrszálhasogatásokhoz mer folyamodni oly czélból, hogy önállóságunk, nemzeti létünk egyik legerősebb védőbástyáját romba döntse.

Tisza czikke.

Tisza, aki a királyi elnapoló kézirat megérkezése után a junius 21-iki ülésen nemcsak részt vett a vitában, de még inditványt is tett, azt vitatja, hogy minden vita akkor törvénytelen volt s ez a törvénytelenség megerősitett lett, amikor az elnapoló királyi kézirat felolvasása után hoztak határozatot. Szerinte a király elnapoló rendelkezése abban a pillanatban hatályba lép, amikor az köztudomásra jut. De — mondja — ha törvénytelen volt az a tény, hogy a képviselőház a junius 21-iki ülés végén határozatot hozott még sulyosabb és következményeit tekintve még lelkiismeretlenebb törvénysértés a határozat tartalmának azon része, mely a képviselőház erkölcsi sulyával kivánja az önkormányzat testületeit és tisztviselői karát a törvény megsértésére kényszeriteni. Itt ujból hangsulyozza, hogy a törvény nálunk csak a kormány jogi felelősségét statuálja, tehát ha megállapithatja a megyék dotációját gyakorolhatja jóváhagyási jogát, hogy joga van törvényes jogkörében el is járni. A törvényhatóságok ellentállása világos törvénysértés, melylyel a nemzet lép törvénytelen térre a még mindig törvényes alapon álló kormánynyal szemben.

A czikk végén kijelenti:

— Ma törvényeinknek, jogainknak nincs hübb őre, nemzeti fejlődésünknek, erősbödésünknek nincs biztosabb támasza a koronánál.

A végrehajtó hatalom egész erejére támaszkodva csinálhatunk nemzeti politikát. Védelmeznünk nem kell a meglevőt, mert senki sem támadja meg. Mi kezdtük a harczot, nem belső szükségből, nem mert a fejlődés nagy törvénye reákényszerit, hanem mert követelnünk kellett a király alkotmányos fejedelmi jogaitól, valamint, hogy együtt maradhasson, programmot gyárthasson, kormányt alkothasson a legkülönbözőbb elemekből ad hoc összeverődött koaliczió. Hogy mit és mennyit, azt gondosan titkolják; hogy keveset, azt ismételten hangsulyozták s hogy ebből a kevésből ki mennyit volna hajlandó engedni, azt tudni nem, csak sejteni lehet.

A miniszter leirata a fővárosnak.

A székesfőváros tanácsa tegnap délelőtt a csütörtöki rendes tanácsülést folytatta, és ez alkalommal a belügyminiszter ismeretes leirata is szóba került. Rózsavölgyi Gyula helyettes polgármester saját kezdeményezéséből nem hajlandó a miniszteri leirat értelmében eljárni, hanem hivatalosan tudomására hozta a főpolgármesternek. Márkus József főpolgármester ez idő szerint szabadságon van és nem tartózkodik a fővárosban; ez ideig vissza sem érkezett és igy természetesen nem is intézkedhetett. Érdekessé teszi a helyzetet az a körülmény is, hogy a helyettes polgármesternek, az ő állitása szerint, hivatalos tudomása nincs is arról, hogy a főpolgármester szabadságon

---

oktalan epekedéssel nem kell, hogy foglalkozzék. Ne méltóztassék haragudni. Nem tehetek róla, — esedezett busan a fiatalember.

— Nem harágszom már; — csillapult az öreg urasszony; — és azon leszek, hogy maga innen elkerüljön, előnyösebb állásba. Azt az alkalmi verset pedig tartsa meg magának, nem szükséges átadni.

Ezzel végkép lesujtotta, de fel is emelte Szabót. Busan lehajtott fejét felkapta, kiegyenesedett, kabátját helyre rángatta és mivel épen kiléptek a templom ajtaján, harsány hangon rákiáltott a répászkodó iskolásgyermekekre.

A déli órákban aztán fehér rózsákkal diszitett hintóban Kerényesyné kisérte Rózsikát a templomba. Velök szemben az alacsony ülésen, a menyasszony két kis testvéröccse ült, mint vőfélyek, igen nagy fehér Merveille de Lyon rózsákkal kis keblükön.

Csak a legszükebb családi körben tartották az esküvőt.

Rózsika könnyü fehér ruhájában, mint égi angyal állt az oltárnál, mintha még az égben burkolták volna be az illatos fehér fátyolba. Marczell gondolta igy s szive csordultig megtelt áhitatos szerelemmel iránta. Es az eskü szavait mintha a mennyei atya kezébe tette volna le.

Rózsika pedig föl-föltekintett a gyönyörü madonna-képre. S mintha most onnan a fehér rózsakoszoruból a szüz anya áldólag nézett volna le reá s az édes szent gyermek mintha még mosolyogva intett is volna a zöld ággal, melyet szent kezecskéjében tartott, mikor a menyasszony oltalmukba ajánlotta szive boldogságát.

— Drága szerelmem, — sugta Marczell Rózsikának, mikor már mint hitvesét vezette ki a templomból. — Az Isten áldjon meg, hogy szeretsz.

— Oh, Marczell, hisz már megáldott, mert te szeretsz; — susogta Rózsika édes szeretettel.

— Nézze, édesanyám, — rángatta meg egy növendék leány anyja kabátját az egyik pad szélén; — ugy-e olyanok, mint két szelid galamb?

— De még annál is szebbek; — bólintott az asszony.

Kerényesyné az örömapával ment s mosolyogva intett az uj pár után.

— Mennyi virágot hordattunk az első utjokra s ezek most nem is tudják, hogy virágokon mennek, mert olyan boldogok, mintha az égben járnának.

Estefelé Marczell uj otthonába vitte Rózsikát. A vendégek mind elkisérték, de csak Alsó-Kerényesig. Ott az öreg méltóságos asszony házánál megmaradtak a többiek.

Az uj pár is bement.

— Itt még nekem is búcsut kell vennem — mondta Rózsika.

És ott Kerényesynének nagy jóságát mind, a ketten még egyszer megköszönték szeretettel és hálával.

— Édesanyánk; — rebegte sirva Rózsika.

S Marczell is csak azt ismételgette: — Édes kedves jó anyánk.

Épen egyedül voltak akkor az öreg urasszonnyal az egyik szobában s még le is térdeltek előtte.

Kerényesyné nagyon megilletődött s ugy

RÁDIUM. Már a régiek sejtettek némely ritka ásványvizben oly titkos gyógyerőt melyet mágneses jelenségekkel magyaráztak. Az igazi okot azonban csak a legujabb korban ismerték meg, amidőn néhány gyógyforrásban r á d i u m o t fedeztek fel. Hazánkban ezen csodás elem eddig egyedül a Schmidthauer-féle **IGMÁNDI**-keserüvizben találtatott s igy érthető vele elér hető meglepő gyógyeredmény. Már fél pohárral használva eltávolitja a gyomorban és belekben fészkelő sokféle betegség csiráját s ezzel elejét veszi a baj kifejlődésének. Mint ivó kúra gyomor és bélbajokban, továbbá **elkövéresedés, szivelhályosodás** s azzal járó **fulladásnál sárgaság, máj- és lépdaganat, czukorbetegség, aranyér, csúz és köszvénynél. vérbőségnél** stb. kitünő eredménynyel használható. Kapható Nagyváraon mindenütt. Nagy üveg 50 fillér, kis üveg 30 fillér. Főszétküldés a forrástulajdonos: Schmidhauer Lajos gyógyszerésznél, Komáromban

van, mert ugymond, azt ő vele egyáltalán nem közölték.

Az ülés előtt a tanács egy tagja tudósitónk előtt oda nyilatkozott, hogy arra az esetre, ha az elnöklő helyettes polgármester a miniszteri leiratot bemutatja és annak tárgyalását nem engedné meg, ő a maga részéről azt fogja javasolni a tanácsnak, hogy a leiratról egyáltalán tudomást se vegyen.

Az ülés elején a helyettes polgármester közölte a tanácscsal a miniszteri leirat leérkezését annak tartamát. Ezzel az ügy a tanácsülésen el volt intézve, minthogy nemszólott ahoz senki, sem pedig határozathozatal vagy tudomásvétel nem történt. Azután áttértek a csütörtökről visszamaradt folyó ügyek tárgyalására.

Rózsavölgyi alpolgármester felfüggesztése.

Mint beavatott helyről értesülünk Kristóffy belügyminiszter a legközelebbi napok egyikén elfogja rendelni Rózsavölgyi budapesti alpolgármester felfüggesztését.

Közvetlenül okul arra az eljárásra, azt hozza fel a belügyminiszterium, hogy az alpolgármester a megsemmisitési rendelet kézhez vétele után sem volt hajlandó az önkéntesen fizetett adókat a pénzügyigazgatósághoz beszálitani.

Felfüggesztéseket folytatni fogják a fővárosnál, felfüggesztenek minden olyan városi tisztviselőt, aki a törvényhatóságnak a passziv reszisztencziára vonatkozó határozatát végrehajtja.

A villamostelep bérbeadása.

Sokan vitatják, hogy törvényhatóságoknak s más hasonló testületeknek nem volna szabad semmiféle olyan vállalatot folytatni, ami az ipar körébe vág, még ha az olyan közellátást szolgál is, mint a közvilágitás, vizvezeték. Hozzá veszik még az olyan javadalmakat is, aminő pl. a vásár- és kövezetvám.

A gyakorlati élet azonban nem ad igazat azoknak, kik ezen elveket vallják.

Nem kell messze menni, mert erre nézve elég példát találunk Nagy-Váradon is.

A vámok a mostani házi kezelésnél olyan összeget hoznak a városnak, aminőt bérlet utján nem lehetne elérni, csak legfeljebb ugy, ha teljesen kiszolgáltatnánk a közönséget a vállalkozó bérlőnek.

A szikvizadó házi kezelése is megmutatta, hogy körülbelül kétszer olyan nagy jövedelmet biztosit a városnak, mint a mit a bérlő fizetett s a szabad versenyt sem korlátozza semmi, mig a bérleti rendszernél mindig panaszkodtak a bérlőre.

Szó volt annak idején a vizvezeték bérletbe adásáról, aminek hasznát szintén sokan hangoztatták, de szerencsére ezt a tervet nem vették komolyan. Minő bonyodalmak lettek volna a vizfogyasztás körül, ha egy bérlő kezébe kerül a vizmü, aki nagyon természetesen első sorban a saját zsebét nézte volna.

Most ismét kisért az az eszme, hogy a város adja bérbe a villamos telepet.

Még élénken emlékezünk a miniszteri szakértő azon kijelentésére, hogy ha a város a létesitendő villamostelepet házikezelésbe veszi, s szakszerü, becsületes vezetés és ellenőrzés mellett folytatja, legjövedelmezőbb vállalata lesz. Pedig akkor még csak a tervezgetés stádiumában volt az ügy s összesen 6000 lámpa magánfogyasztásra számitottak.

Ma a bérbeadásról beszélni, kellő megfontolás után nem is lehet, mert az nem jelentene mást, mint ha a város egy jövedelmező vállalatát odadobná egy magán vállalkozónak, anélkül, hogy biztos adattal birna annak értékéről.

A magánfogyasztás ugyanis példátlanul magasra emelkedett s ma már több mint 22000 lámpa van berendezve s még folyton érkeznek megrendelők.

A város ilyen bizonytalanság után nem mehet, mint ahogy szolid vállalkozó is legfeljebb csak a mai állapot után tehetné meg számitását és ajánlatát.

Az ugy odavetett százezer koronás évi bérjövedelem nagyon csekélyre zsugorodnék össze, ha abból ki veszi a város a befektetett másfél millió tőke kamatját, mert bérbeadás esetén a város csupán az üzemi és fenntartási költségektől szabadulna meg.

A másik, még fontosabb oldala a kérdésnek a közvilágitás ellátása.

Aki a bérbeadás mellett van, alig ha is meri kellőleg a viszonyokat.

A villamos világitás létesitésekor a közvilágitás ellátásáért azt az összeget vették fel s azon összeg fizetését kötötték ki, amit addig költött a közvilágitásra Nagyvárad, vagyis évi 47.000 koronát.

Ezen összegért pedig azelőtt mintegy 570 gázlámpával és néhány száz semmit nem erő petroleumlámpával világitották a várost. Ma pedig mintegy 1700 izzó- és 50 ivlámpa világitja a várost. Az ezért fizetett 47.000 korona még az önköltségi árnak sem felel meg. Pedig itt még további megtakaritásra van kilátása a városnak, bizton reméljük, hogy ha a kezdet nehézségei ki lesznek küszöbölve, a közvilágitást teljesen ingyen kapja a város.

Hogy ez nemcsak légből kapott üres beszéd, igazolja azon körülmény is, hogy *Lukács* Ödön adóügyi tanácsnok a fizetésrendezés tervezeténél már 22—24 ezer korona megtakaritást helyezett kilátásba a közvilágitásért fizetendő 48.000 koronából.

Ha azt elérhetjük — amint már erre több város elég példát nyujt, — hogy a közvilágitást megtakarithatja a házi kezelés révén a város, — egyedül ez elég ok arra, hogy a házikezelést fentartsuk s ne szolgáltassuk ki a város közönségét a minél nagyobb haszonra törekvő vállalkozónak.

Még több fontos érdek szól a mellett, hogy a házikezelést a villamos telepen minden körülmények között fentartsuk. Ezekről azonban a fejleményekhez képest fogunk szólani. *(v.)*

Bucsú-estély Pálffy Béla tiszteletére.

Pálffy Béla főreáliskolai hittanárt — mint már irtuk — gyomai plebánossá nevezte ki dr *Szmrecsányi* Pál v. b. t. t., váradi püspök. A jeles egyházi férfiu augusztus elején foglalja el uj állását s távozik el városunkból.

Pálffy Béla majdnem egy évtized óta a nagyváradi társadalom egyik legtevékenyebb, munkás, kiváló tagja volt, akit általános tisztelettel és szeretettel vett körül a város közönségének majdnem minden rétege.

Előkelő körből indult meg a mozgalom, hogy a kiváló férfiut távozása alkalmából méltóképpen ünnepeljék.

---

is áldotta meg őket, mintha valósággal édes gyermekei lettek volna.

Mikor aztán távoztak, Marosyné a szögletszobába ment, ahonnan még egyszer meglátthatta a dombon fölkanyarodó hintót, mely Rózsikát uj otthonába vitte. Sirva nézett leánya után.

Kerényesyné vele volt s nevetve rázta meg a kis kövér nő vállát.

— Ne sirj már, Izabella. Csak esküvő előtt illendő a sirás.

Marosyné is nevetni próbált.

— De látod, mikor ugy aggódom. Hátha rosszul üt ki a bérlet? Olyan bizonytalan sors elé megy az a szegény leányka . . .

— No, te már megint ma veszed magadra a holnap gondját! — vágott szavába türelmetlenül Kerényesyné.

— Bocsáss meg, Borbála, ha féltem Rózsikát, hisz a leányom.

— Jól van, megbocsátok. De azért bolondság őt félteni, ha én nem féltem. Már pedig az én leányom is. Legalább ő azt mondta az előbb nekem: édesanyám! De te azt ne fájlald, Izabella, mert én a Marczell részéről lehetek az édesanyjuk.

Marosyné rábólintott.

— Hisz én nem fájlalom. Mert a gyermekeim ugy is talán jobban is szeretnek téged, mint engem. És te is jobban szereted őket, mint engem.

— Ne beszélj bolondokat, Izabella! Nem szeretlek én téged sokkal régebben, mint a gyermekeidet? Volt jobb embered a zárdában is, mint én? Hogy mindig szidtalak az csak a javadra volt. Aztán, mint idősebb fölhasználtam azt az előnyt is, és kedvemre javitottam rajtad. Ha nem szerettelek volna, hagylak a hibáiddal nagyra nőni.

— Oh, hisz tudom én azt, hogy te mindig mindenben csak a javamat akartad. Hisz még azt is csak neked köszönhetem, Borbála, hogy v gyonilag nem pusztulunk, mint mások, de még gyarapodunk. Mert te nem csak példával, hanem okos jószóval is buzditod a férjemet. És tudom, az is csak neked köszönhetem, hogy Endre még most is, huszéves házasságunkban, szeret és jó huzzám. Mert te mindig dicsérsz előtte s olyan jótulajdonságokat fedezel föl bennem, amit senki más észre nem vesz. Hisz más asszonyok csak hibáimra vadásznak, hogy figyelmeztessék rá a férjemet.

— Mért nem kergeted ki őket? — nevetett az öreg urnő.

— Nem lehet, mert négyszemközt aztán agyonmagasztalnak. Épen ellenkezőleg tesznek, mint te Borbála. Te ha magunk vagyunk megszidsz, de mások előtt mindig védelmezel.

— Mert szeretlek, — mondta egyszerüen Kerényesyné. — Lásd, most is csak azért haragszom, mert sajnállak, hogy igy ok nélkül gyötröd magad. Hisz én ismerem Marczellt s tudom, hogy tetőtől-talpig becsületes. Gyöngéd, önfeláldozó eszes munkás férfi. Nem is kivánhatsz különbet Rózsikának. De ilyenek vagytok ti rövidlátó mamák. Lórándra, a léha, könnyelmü, önző Lórándra rábiztad szegény kis Lilla sorsát, pedig az biztos szenvedés elé ment volna. De te még örültél, mert Lóránd sorsa addig olyan sima volt, mintha tánczteremben élt volna.

— Hisz én csak az anyagiak miatt aggódom. Egy bérlőnek a sorsa . . .

Kerényesyné ujból megharagudott.

— Te most is olyan vagy, Izabella, mint kisleánykorodban. Akkor is egyre azért a gyámoitalan sopánkodásért szidtalak. Szidtalak érte, de mindig segitettem is rajtad; — forditotta nevetésre az öreg urnő. — No, hát most is azt fogom tenni.

Ezzel odament iróasztalához, felnyitotta s egy hosszura összehajtott papircsomót vett ki a fiókból. Odaadta Marosynénak, azzal kiment a vendégeihez.

Mikor egy idő mulva bejött, akkor sirt csak igazán Marosyné. Sirt és zokogott.

— Nem érdemeljük mi ezt, Borbála . . . nem érdemeljük! — tördelte végre.

— Hallgas kérlek és ne tulozz! — förmedt rá Kerényesyné. — Vagy azt hiszed, hogy Rózsika ok nélkül nevezhet engem édesanyjának?

Marosyné lehajtotta fejét.

Tegnap este impozáns társas vacsorára gyült össze a város közönségének szine-java, hogy kifejezze szeretetét, becsülését *Pálffy* Béla rokonszenves egyénisége iránt s mintegy hálás köszönetet mondjon azért a fáradhatatlan és eredményes munkáért, amit az ünnepelt férfiu Nagy-Várad közéletében oly önzetlen buzgalommal kifejtett.

Mintegy 200 vendég gyült össze tegnap este a Pannonia-szállóban.

Az ünnepelt Fetser Antal, Grócz Béla, dr Hoványi Gyula és dr Vucskics Gyula között foglalt helyet.

A jelenvoltak közül feljegyeztük a következőket:

Láng József, Jelinek Ferencz, Stark Gyula, dr Radó Ignácz, Frőhlich János, Frőhlich György, Somogyi Károly, Zách József, Sztankovics József, Sztankovics Erzsike, Bodnár János, Mertz Nándor, Zách János, Óváry Sándor, dr Hoványi Gyula, Fetser Antal, dr Vucskics Gyula, Justh Károlyné, özv. Grünwald Henrikné, dr Molnár Imre, dr Molnár Imréné, Molnár Ilonka, Molnár Erzsike, Molnár Jolán, dr Krüger Jenő, Székely Irma, Revoczky Béla, Török László, Ferdényi Olivér, Tóth Zsigmond, Tóth Zsigmongné, Hant Frigyes, Hant Frigyesné, Szilágyi Gézáné, Makkay József, Veress Lászlóné, Török Lászlóné, Székely Sándor, Széles Károly, Széles Károlyné, Nógródi Gyula, Pásztor Ede, Nagy Mihály, Beleznay Antal, Beleznay Antalné, Kugler Albert, özv. Busch Dávidné, Herkner Péter, dr Szolnok Jenő, Herkner Elvira, Herkner Péterné, Herkner Szidike, dr Pálffy Gyula (Margitta), Kaczvinszky Andor, Marschand Ödön, Vidosits Gyuláné, Vidosits Gyula, Szántay Laura, Szántay Istvánné, Szilágyi Géza és neje, Bumbera Imre, Mokos Sándor és neje, Szabó László, Szalay János, Szalay Jánosné, Szalay Stefike, Juricskay Béla, Koszta István, Goldburg Ferencz, Szilágyi Béla, Gondalovits János mérnök, Fekete Ferencz joghallgató, Dernyey Imre tanitó, Böszörményi László joghallgató, Zsdánszky László, István József p. táv. tiszt. Barényi Béla, Krammer Károly, Sztarill Ferencz, Madarász Sándor, Óváry Sándr, Südy Gyula, Domokos Andor, dr Imrik Gusztáv, Dobay János, Ercsey Lajos, Rottensteiner István, Barza Károly, Kauczil István, Sikli József, Tátray Sándor, Mertz János, Radó Dezső, Fuszek Lajos, Hellbrucki Schuck Richard cs. és kir. főhadnagy, Fink Richard cs. és kir. főhadnagy, Jablonszky Emil honvédhadnagy, Peller Ferencz szobrász, Sziládky Ernő, Óváry Lajos, Jablonszky Emil v. adóp. ifj. Böszörményi Géza, dr Stokker Józsefné, Hegedüs Arpád mérnök, Szentkereszthy Tivadar tanitó, Cserey Dezső, dr Lestyán Endre, dr Stokker József, Vidovich Béla, Kappel György, Stauber József, Simonyi Ernő, dr Tóth Mihály, Böszörményi Géza, Petry Gyula, Kerekes Elek, Karakas Károly, Karakas Gizella, Buzási József, Stetner András, Iványi József, Kiss Dániel, Spetkó József, Bodnár János, Csordás Lajos, Mokri János, Zboray Gyula, Nagy József, Diósi Ferencz, Kiss Gyula, Tiszlarics János, Heizer Gyula, Dévald Mihály, Széles Lajos, Dévald Gyula, Tarsoly Ferencz, Mertz Károly, Nemes Lajos, Zsunk Pál, Dolgos Ignácz, Lőrincz Gyula, Stromayer Pál, dr Demetrovits, Maer Ödön, Weisz Gyula, Weinstock Fülöp, Stromayer Pálné, Tarsoly Ferenczné, Fehér Dezső, Mayer Juliska (N.-Bánya).

A harmadik fogásnál megeredtek a tósztok.

Dr *Stocker* József: Azzal kezdi, hogy egy férfiu ünneplésére jöttek össze, aki majdnem egy évtizedig e városban fejtett ki áldásos tevékenységet az ifjuság nevelése körül. Ha azt nézi, hova megy, öröm tölti el a lelkét. Szép szavakban méltatja a társadalmi életben kifejtett tevékenységét, különösen amit a hirlapirodalom terén kifejtett.

Dr *Molnár* Imre remek köszöntőjét azzal kezdi, hogy az ember értékét a köztéren elkövetett tevékenység adja meg. Aki a közért áldozza életét, tevékenységét, az eszményi életet él. Igy müködött Pálffy, ezt bizonyitja Nagyvárad társadalma. Emelkedett a lelke, mikor látta Pálffy óriási tevékenységét. Kéri, hogy müködése ott is eredményes legyen.

Dr *Radó* Ignácz dr Hoványi Gyulához szólott, azzal kezdi, hogy ő nem mivelője a személyi kultusznak, de meghajlik az érdem előtt. Pállffy müködése iránt nem elfogult. Pállffy itteni élete szép, nemes, felemelő volt. Részletezi az ünnnepelt müködési tereit s főleg mint lángoló hazafit méltatja. Meggyőződött, hogy Pálffyt egész életén keresztül becsületes szándék, nemes akarat, lángoló hazafiság vezette. Mikor itt hagyja e várost, uj körében szerencsét kiv'n; legyen hüséges apostola a kulturának, a szertetnek, a tudásnak és vallásnak. Élteti Pálffy Bélát.

Dr *Hoványi* Gyula a magyaroknak össze kell tartani, ma különösen, mikor szükség van az összeolvasztó erőre: az egyérzésre a hazaszeretetben. Örömmel látja itt ezt megvalósulva. Élteti azokat, akik ugyan a vallásban nem egyek, de a hazaszeretetben testvéreink, élükön Radó Ignáczczal.

Fetser Antalt érdekelte Pálffy sorsa s gondolta, hogy nem megy el Nagyváradról. De azért örvend elmenetele alkalmából, mert tudja, hogy ott is Pálffy Béla lesz. Örvend továbbá azon, hogy része volt abban, miszerint Pálffy a nagyváradi egyházmegye papja legyen. Ő volt, aki első miséjéhez vezette, azon szent reménységgel, hogy nem csalatkozik benne s ezt bizonyitja a mai szép társaság. Szép beszéde végén kiván Pálffynak már e földön igaz boldogságot.

Dr *Vucskics* Gyula jobban érzi a veszteséget Pálffy határozása felett, mint bárki, mert nyolcz év óta kiváló segitő társát veszti el. Rátér, hogy önérzettel mondja, miszerint ő adott munkakört e lapnál Pálffynak s imeri tevékenységét. Most megtalálja első ideálját, a gyomai plébániát. Vezesse Isten uj állásában.

Székely Sándor, mint gazda ember azokból a virágokból nyujt csokrot, amiket Pálffy oly odaadással ápolt, a szeretet, hüség, barátság, bizalom virágaiból.

Pálffy Béla emelkedett ezután fel, általános éljenzés és taps között. Most jött el a gyermekkori helyről. Remek hasonlatban áttér arra, hogy hajdan erős vár volt a hazaszeretet s a népeket összekötő vallás. Ma a rendi alkotmány helyett van a nép, a polgárság, de a magyar a vallásos érzés eltünőben. Erős vallásosságban nőt fel, s magyarságával és erős, rendithetlen hitével érzi magát embernek. Tetszéssel kisért beszéde folyamán fogadja, hogy minden törekvése a régi magyar érzés felépitése lesz, hogy ujból becsült legyen a magyar. Érzékeny, megható szavakban bucsuzik ezután tanár társaitól, pap testvéreitől, a polgárságtól, igen kedvesen az iparosságtól, a társadalomtól s remek fordulatban élteti első plebánosát, Grócz Béla kanonok.

Óváry Lajos ügyes, csinos beszédben a legényegylet körül kifejtett érdemeit méltatja az ünnepeltnek s kéri, hogy tovább is tartsa meg gondjaiban az egyletet.

Fehér Dezső mint ellenfél köszönti Pálffyt. Erre jogczimet talál abban, mert fájlalja távozását, mint hirlapiró. Pálffy volt köztük a legkiválóbb, a legelső, de főleg a legmagyarabb. Tanultak tőle müvészetet irásban, hazaszeretetet czikkeiből. Ugy távozik tőle, bogy hiszi, miként továbbra is munkása lesz a nagyváradi hirlapirodalomnak, s sok dicsőséget szerez magának is, a váradi hirlapirodalomnak is.

Petry Gyula mint az eszme emberét aposztrofálja.

Pálffy Béla ujból szólott s a hálás szeretet hangján emlékezett meg Fetser kanonokról külön, aki a nehéz küzdelemben vezette a papi pályához. Ecsetelte azt a bámulatos munkát, következetességet, de soha nem muló szeretet, amelylyel Fetser kanonok mátfél évtizeden át vezette az egyházmegye ügyeit. Hálás köszönet mellett élteti. — Könnyekig megható szavakban emlékezett még meg Pálffy édesanyjáról. A mérhetlen gyermeki szeretetnek ritkán hallottuk még oly lélekre, szivre ható szavait. Kérte továbbá az ünnepelt a Mindenhatót, hogy az egyházmegye nagy pásztorának mielőbb adja vissza teljes egészségét. — Végül éltette a gyomai plebánia kegyuraságait, a Harkányi- és Wodianer-családokat.

Székely Sándor az ünnepély előkészitőjét N Justh Károlyt éltette.

Kaczvinszky Andor talpraesett tósztban Pálffyt, mint felülmulhatlan amateőr fotografust éltette, aki a mai est tanusága szerint a közönség szivében örökitette meg magát.

Még több sikerült tósztot mondtak.

A kedélyes társaság Hamza kitünő zenéje mellett még sokáig mulatott.

A pompás ételek és italok Karner Gyula vendéglősnek dicséretére váltak.

— Istenem, hisz én . . . én vagyok az édesanyja! És én nem tehettem ezt érte! De hát még több gyermekem is van. És te . . . te . . .

S a kis kövér asszony arczán csak ugy ömlött végig a köny.

Előtte az asztalon feküdt szétnyitva. Kerényesyné végrendelete, melyben az állt, hogy Marczell a birtokán fekvő zálogkölcsönnel törvényes hitvesének, Marosy Rózsikának, tartozik. Már hivatalosan is át van ruházva.

— Miként? Oh, miként hálálja meg ő?... de ők? . . . és mi is mindnyájan ezt neked, Borbála?! — kiáltott föl végre Marosyné.

— Ott van az is; — nevetett az öreg urnő s megveregette Marosyné kövér arczát, mint azt fiatal leánykorában szokta tenni, a nálánál sokkal kisebb leánykának.

— Ott van a végrendelet utolsó soraiban: Mondjatok egy »Ave Máriát« értem.

— Marosyné fölsikoltott.

— No, no, — csititotta nevetve a méltóságos asszony, — hisz nem mindjárt. Hanem annak idején. Ha már én nem tehetem.

UJDONSÁGOK.

Akik a feltámadást tagadják.

Szerencsétlen és szánalomra méltó ember az, kinek szivéből kihalt az isteni hit szikrája. Szánalomra méltó életében, amely hit nélkül egyáltalán vergődés, még szánalomra méltóbb halálában, ha hite még az utolsó perczben sem tér vissza.

A bihari öreg kuruczot is szánni lehet, hogy a feltámadástól való félelmében mulandó testrészeit elhamvasztatni rendelte. Hiába való erőködés. Az Isten végzését meghiusitani nem lehet. Akár magától válik lassankint porrá testünk, akár vadállatok marczangolják szét csontainkat, akár a tenger szörnyetegjei falják fel azt, akár a góthai krematóriémban ham-

!!! Legmegbizhatóbb bevásárlási hely !!!

STROHMAYER PÁL áruhàza

Telefonszám: *166.* az egész megyére. **Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám.** Telefonszám: *166.* az egész megyére.

Szolid, olcsó szabott árak.

Menyasszonyi kelengyék. Legjobb minőségü **vásznak** és **siffonok,** véggel és méterenként. Férfi, női és gyermek **kész fehérnemüek,** ugyszintén mérték vagy minta szerint is. **Szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalteritők. Paplanok** és **matraczok,** valamint mindennemü **mosóáruk,** u. m.: **kreton, batist, zephir** és **szines vásznak** a **legjutányosabb olcsó árk mellett beszerezhetők vagy megrendelhetők.** Költségvetések, minták, ugyszintén 20 koronát meghaladó rendelések o o o o o o o vidékre bérmentve küldetnek. o o o o o

vaszszák el — — — fel fog az a test támadni egykoron és elveszi jutalmát vagy büntetését.

De amennyire szánandó az ilyen szerencsétlen hitetlen, éppen olyan gonosz az, aki más lelkéből is kitépni akarja a hit virágait.

A *Szabadság*-nak egyik rövidlátó »szabadgondolkodó«-ja akar a bihari szomoru esetből kifolyólag ilyen kegyetlen pusztitást végezni a lelkekben. Nagyot puffogó, üres frázisokban ünnepli ez esetben a kereszténység dogmájának a csődjét, bukását.

Olyan üres és tartalmatlan ez a czikk, hogy csak hasonlóan üres, gondolkodni nem tudó, sivár emberekre lehet hatással. De ezekben is sajnáljuk a lelket.

És ha nem is tudna nagy kárt tenni akkor is oly gonosz a szándék, — kicsinyelni mások hitét, hogy arra még a tudatlanság sem szolgál mentségül. Az ilyet büntetni kell.

Ha az állam közegei elnézéssel vannak iránta — ne legyen a társadalom. Valahára itt lenne az ideje, hogy a társadalom leszámoljon az ilyen irókkal és lapokkal.

A feltámadás nemcsak a kereszténységnek alapdogmája, hanem a zsidóságnak is. Amelyik iró vagy lap ezt pellengére állitja, az nem érdemli a társadalomnak támogatását.

Hitetlenek az állatok is, de legalább nem bántják másnak a hitét. Aki az emberiség legdrágább kincsét bántja, az méltó az emberek megvetésére. (—*a*)

—

* **Bucsu a székesegyházban.** 1752. év május 1-én tette le *Ricca* épitőmester a nagyváradi hatalmas székesegyház alapkövét s 1780. junius 25-én, Pünkösd után hatodik vasárnapon szentelte fel *Kollonits* püspök, ki ugyan e napon lett kinevezve váradi püspökké. A székesegyház felszentelésének ma vasárnap van az évfordulója, melyet kellő ünnepélyességgel ülnek meg. Reggel 9 órakor ünnepi nagymise lesz a kathedrálisban s evangéliumnál dr *Némethy* Gyula theologiai tanár predikációt mond. A fölszentelési évforduló bucsuval van egybekötve.

* **A honvédek uj kerületi parancsnoka.** A nagyváradi honvédgyalogezred és vele az egész I. honvédkerület Bihar Ferencz altábornagyot tisztelte eddig parancsnokául. De Bihar Ferencz honvédelmiminiszter lett s igy a kerületi parancsnoki diszes állás megürült. A hivatalos lap legujabb száma jelenti, hogy a király az I. honvédkerület parancsnokául Csalányi Géza altábornagyot nevezte ki, aki eddig Szegeden volt hasonló minőségben s akinek neve a tavalyi Kossuth-szobor megkoszoruzásának botrányából ismeretes.

* **A kartell harcza.** Egy évvel ezelőtt alakult meg Nagy-Váradon a »Hazai folyékony szénsavgyár. »Alig dezdte azonban meg a gyár épitését, a Magyar Szénsavgyár czég felszólitotta, hogy lépjen be a szénsavgyárak kartelljébe s mindjárt a kezdetnél biztositanak részére bizonyos mennyiségü fogyasztást, vagy ha nem lép be a kartellbe, meginditják ellene a legmesszebbmenő harczot. A nagyváradi gyár azonban a fenyegetés daczára fen lépett be a kartellbe. Azóta a kartellben levő gyár elárasztja Nagyvárad és környékének fogyasztóit, önköltségen aluli árak mellett folyékony szénsavval. A nagyváradi gyár most rá mutat erre a körülményre, s hogy a versenyt kibirja, 15 évi városi adó- és kövezetvámmentességet kér Nagy-Várad városától.

* **Meg kell tartani a vasárnapi munkaszünetet.** A kereskedőket és iparosokat ez uton figyelmezteti a rendőrség arra, hogy a vasárnapi munkaszünetet pontosan tartsák meg és különösen a munka abbanhagyását és az üzlethelyiségek bezárását a törvény által előirt időben annál is inkább foganatositsák, mivel a kereskedelmi és ipari alkalmazottak ismételt panaszára való tekintettel Gerő Armin rendőrfőkapitány a rendőrközegeket a legszigorubb ellenőrzés teljesitésére utasitotta. A legkisebb mulasztás miatt bejelentett munkaadó illetve üzlettulajdonos ellen kihágási büntető eljárást a rendőrség haladéktalanul folyamatba teszi. Tekintettel arra, hogy ezen figyelmeztetés számtalanszor kiadott és közhirré tett hasonló tárgyu fölhivásokkal teljesen egybehangzik, és igy az érdekelt iparosok és kereskedők a kellőnél többször is részesültek már figyelmeztetésben a munkaszünet pontos megtartására vonatkozólag, saját érdekében cselekszik mindazon kereskedő és iparos, aki ezen ujabb figyelmeztetést megszivleli és ahoz alkalmazkodik.

* **Oberammergau.** Ebben a kis bajor hegyi fészekben tiz évenkint óriási nemzetközi csődület között megtartják a Passio-játékot. Az idén (tehát a közbeeső ötödik évben) feleleventenek ugya ott egy másik játékot, melynek czime: *A kereszt iskolája* Eredete 1785-ik nyulik. Feldig ezt a darabot a passio-játék megforditottjának mondja; mert az élőképek adatainak elő dramatice és maga a passio dramaplastice. 1825-ben *Weiss* Ottmár a darabot átdolgozta a romantikusok befolyása alatt. A jelen formát *Hecher* József müncheni udvari szónok dolgozta át és *Müller* Vilmos müncheni zeneiró zenésitette. Dávid életét adja elő drámai módon és Krisztusét dramaplastice. Mig a passio-játék reggeltől estig tart, ez csak délután folyik. A főpróbán jelenlevő Conte Szapinelli szerint az alakitás költői, de talán kissé tulságosan meghaladja azon nép szellemi körét, amely előadja. A zene a tradicionalis zenének sikerült megifjodása.

* **XIII. Leó holtteste.** *Tadolini* római szobrász a minap jelentette *X. Pius* pápának, hogy már csaknem teljesen elkészitette azt a siremléket, amelyet XIII. Leó pápának a hatvankét kardinális csináltatott. A siremlék tudvalevően a lateráni templomban van. E templom kórusának apszisza nem olyan, hogy tökéletesen befejezné az épületet, hanem egy födött folyosó fut el körülötte. E folyosóról két ajtó nyilik a templom főhajójába; innen nézve a jobboldalon van III. Incze siremléke, a baloldalon pedig XIII. Leó pápáé. A siremlék révén most szőnyegre kerül a halott átszállitásának dolga is. XIII. Leó holttestét októberben fényes nappal fogják átszállitani örök pihenőhelyére, és pedig mindazzal a pompával és szertartással, ami a katoliczizmus fejét egy katholikus államban megilleti A temetés nemcsak azért lesz októberben, mert a siremlék csak akkor készül el teljesen, hanem azért is. mert októberben az udvar nem lesz Rómában. A merre a menet elhalad, mindenütt sort állanak majd a római helyőrség katonái, s a kormány senkinek sem gördit akadályt az utjába, ha részt akar venni a temetésen. Az egyház természetesen nagy pompát fog kifejteni s különösen fényes lesz a gyászünnep a lateráni templomban. A pápa azonban nem fog résztvenni b. e. elődje temetésén.

* **A nagyváradi Kossuth szobor.** A nagyváradi Kossuth — szobor alaphoz lelkes gyüjtők egyre szállitják az adományokat. Különböző szini előadások is szépen gyarapitják az alapot 1904. szept. 18-án a nagyváradi iparos ifj. önképső egyete által rendezett mükedvelő előadás 30 kor. 33 fillért; 1905. április 1-én Somogyi Károly szinigazgató által tartott előadás 1000 koronát, az ugyanekkor tett felülfizetések 130 koronát; 1905 április 24-én Léderer Ferencz és Sichermann István által rendezett gyermek előadás 1 kor. 80 fillért; a Simon Ferencz és társai által Tenkén 1905 julius 2 án rendezett hangverseny 35 koronát jövedelmezett a szoboralap javára. Legutóbb e hó 2-án; Iványi Dezsőné urhölgy, a budapesti Magyar Szinház tagja rendezett a Püspökfürdőben igen sikerült gyermekelőadást, melynek jövedelmében 16 korona 24 fillért juttatott Dr. *Adorján* Emil szoborbizottsági elnökhöz. Az öt előadással tehát a Kossulh-szobor alap *1213* korona *37* fillérrel gyarapodott. *A Kossuth-szobor százasbizottsága* ma délelőtt 11 órakor a városház bizottsági termében gyülést tart. A gyülést Dr. *Stokker* József nyitja meg és tárgya a »gyüjtő és végrehajtó bizottság« jelentése lesz, a melyet Dr. *Adorján* Emil bizottsági elnök terjeszt elő. Ezután a további gyüjtési agitáczió módozatait fogják megbeszélni.

* **Trachomás betegek Nagy-Váradon** Az egyptomi szembetegségről (trachoma) most terjesztette elő jelentését dr. *Baróthy* Ákos városi főmérnök. A jelentés szerint a trachoma Nagy-Váradon csak szórványosan fordul elő. Az 1904. évről maradt a város területén 4 beteg, 1905. év első felében konstatáltak 29 trahoma esetet, tehát gyógyitás alatt állott a félév alatt 33 beteg Ezekből gyógyult 9, végleg eltávozott 25, tehát az év második felére maradt 1 trachomás beteg.

* **Gyászrovat.** Bihar hirtelen elhunyt népszerü kurucz képviselőjének, *Rigó* Ferenczneк tegnap délelőtt a nyüvedi ősi kurián, délután pedig Biharon a templomban adták meg az ev. ref. egyház szertartásai szerint az utolsó végtisztességet. Délelőtt 10 órakor a nyüvedi kastély árnyas fái alá elhelyezett koporsó fölött *Zagyva* Gyula nyüvedi lelkész mondott imát. Nyüvedről Biharra szállitották az elhunytat magába záró koporsót s az ottani ev. ref. templomban helyezték ravatalra. A község s környékének lakossága tömegesen járult képviselője ravatalához, mely el volt árasztva teljesen koszorukkal. A gyászszertartás délután öt órakor volt, melyen rengeteg ember volt jelen, Igen sokan voltak Nagyváradról is künn. A kerület minden községe képviselve volt. A ravatal körül állott a fájdalomtól megtört özvegy családjával, több megyei országgy. képviselő, az elhunyt birtokáról a személyzet. Az elhunyt fölött *Marjay* Péter orsz. képviselő, nagylétai lelkész mondott bucsuztatót s *Lévay* Mihály nagykereki-i lelkész pedig imát. A nagyváradi ev. ref. énekkar pedig gyászdalokat énekelt. A koporsót este utnak inditották Gótha felé, hol a krematóriumban utolsó akaratához képest az elhunyt képviselő földi porait elégetik. — A gyászba borult családhoz táviratban kondoleáltak *Kossuth* Ferencz, gróf *Apponyi* Albert s még többen. A temetést a Weiszlovics-czég rendezte.

*

Ugyancsak tegnap volt a temetése dr *Popovits* György, Biharvármegye elhunyt főorvosának. A temetési szertartást *Pakala* Tamás görögkeleti esperes végezte segédlettel. A temetésen nagy gyászközönség jelent meg, melynek soraiban ott volt a vármegye tisztikara, valamint ott voltak az elhunyt kortársai is teljes számban. Jelen voltak többek között:

Mangra Vazul gör. kel. püspöki helynök, Fetser Antal kanonok, Hlatky Endre, Dési Géza dr orsz. képviselők, Fassie Pál törvényszéki biró, Wallner Ödön vármegyei főügyész, Bócz Géza kir. táblabiró, Lázár Márton alügyész, Gerő Ármin, Fráter Imre, Schiff Ernő, Rácz Ödön, Rácz Miksa, Révész Vilmos, Kassai Kálmán, Dőri Ferencz, Fisch Aron, Politzer Vilmos, Stark Gyula, Pallay Jenő, Sámson Márton (Belényes), Szabó György, Nagy Lajos, Kiss Elek, Baróthy Ákos, dr Meer Samu, Duma Florián, Ertsey Péter, Móricz Ernő, stb.

A koporsót sok szép szallagos koszoru boritotta. A szertartás végeztével az impozáns gyászmenet az olaszi-i nagytemetőbe vonult, hol az elhunytat örök nyugalomra helyezték.

Sulyos csapás érte a Szigligeti-szinház derék segédszinészét *Vank* Istvánt. Édes anyja, ki az iparos menházban gondnok volt, tegnap elhunyt. Temetése ma, vasárnap délután fél 5 órakor lesz az iparos menházból a róm. kath. egyház szertartása szerint.

*

Mint részvéttel értesülünk, *Szőke* István asztalos hosszas és sulyos betegség után szombaton reggel elhunyt. Temetése ma, vasárnap délután 5 órakor lesz Pál-utcza 1. számu gyászházból az ev. ref. egyház szertartása szerint mely után az élete tavaszán elhunyt fiatal ember hült tetemeit az olaszi-i közsirkertben fogják örök nyugalomra helyezni.

* **A volta mantuai csata évfordulója.** A nagyváradi közös hadsereghez tartozó csapatok szerdán ünneplik az 1848-iki olasz hadjárat egyik nevezetes eseményének, a voltamantuai csatának emlékét. Az évforduló alkalmából szerdán reggel 8 órakor a Szent László templomban szent mise és prédikáczió lesz s azon jelen lesz a csa ában részt vett ezred tisztikara és legénysége. Délben a tiszti étkezőben diszebéd lesz, a legénység pedig e napra pihenőt kap.

* **Hazafy Veray János végrendelete.** A haza vándor lantosának, Hazafi Veray Jánosnak irodalmi végrendelete tegnap került nyilvánosságra. A volt házmestere jelentkezett vele egyik fővárosi lap szerkesztőségében. Még a végrendeletét is verselményben irta meg a nemzet lantosa. A költemény a következőkép hangzik:

Elmegyek már innen, nincsen keresetem,
Akik megsiratnak, azokat szeretem,
Nem hagyhatok rájuk verseknél egyebet,
Tegyék el, őrizzék ezen ereklyéket,
Életem szegény volt és halálom szintén.
A jókat dicsértem, rosszakat megintém.

* **Angolok Biharmegyében.** A jövő hónapban nagyobb számu angol turista társaság látogatja meg Magyarországot. Az angolokat a »Hunyady« czimü magyar-angol ujság szerkesztője fogja kalauzolni Magyarországon keresztül. Az angolok augusztus végén Biharmegyét is felkeresik s meglátogatják Nagy-Váradot s innen kirándulnak a bihari hegyek természeti szépségeinek a megtekintésére. Felkeresik az utóbbi időben mind nagyobb hirnek örvendő révi barlangot. A társaság tagjai a legelőkelőbb londoni társasághoz tartoznak. Köztük van a világ egyik legnagyobb lapjának, az »Echő«-nak szerkesztője is.

* **A hét humora.**

A geszti boltban.

— Kérek jó fekete tintát és sárga papirost. A kegyelmes ur czikket akar irni az ujságba . . .

*

A ráczkevei választásról.

A ráczkevei választás igazán sikerült. A kecske is jól lakott, a káposzta is megmaradt.

*

A siker azonban még se tökéletes, mert kiderült, hogy kecskére bizták a káposztát.

*

Az uj orosz alkotmány.

A czár: Tehát kedves Buligin, elkészült az uj alkotmány?

Buligin: Még nem egészen, 10689 akasztófa már készen van, de a hátra levő 80617 akasztófát legkésőbb szerdára beliferálják.

*

Az uj Szózat.

Fejérváry Géza báró Szózatot irt. S azt szeretné, ha az árverező dob az ex-lexben is muzsikálna hozzá. A Szózatot azonban a vármegyék csak elhegedülik.

*

A kormány legfőbb óhajtása, hogy az ő Szózatára adózók is nótával felelnének. T. i. banknótával . . .

*

Echegeray pénzügyminiszter.

— Milyen egy ország ez a Spanyolország! Költőből lesz pénzügyminiszter!

— Mi felénk előbb pénzügyminiszterek lesznek és csak aztán kezdenek — költeni!

*

Ignatiev a czárnál.

A czár: Nos, hogy tetszik Odessza, kedves Ignatiev?

Ignatiev: Bombás egy város.

(Kakas Márton.)

—

x **Dóra-crém** a legjobb pattanások szeplő, sömör és napégetés ellen *ára 1 kor;*, *Dóra-szappan 70 fillér,* készíti **„Kigyó"-gyószertár** Nagyvárad, Bémer-tér Telefon: 431. szám.

Pannonia étterem és télikert.

Első minőségü **Dréher-féle KORONA-SÖR,** termelőktől beszerzett **kitünő BOROK;** továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.** Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

x Felhivjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

x **Sok pénzt takarit,** ha mindennemü vásznat, ágynemüt, paplant, takarót, női és férfi fehérnemüt közvetlenül gyárakból rendel. *Kereskedelmi iroda Budapest, Kerepesi-ut 65. I. em.*

x **Lloyd orfeum!** Ki jól akar mulatni, sokat nevetni és kellemesen szórakozni az jöjön el ma este a *Lloyd orfeumba* s nézze végig az uj társulat előadását, ott fogja látni régi de mindig uj ismerőseit *Göndör Aurél* és *Bodrogi József*, Nagyvárad kedvencz komikusait, *Dagmár Dunbár* ős Budavár csillaga, *Labelle Aurélia* lábujhegy tánczosnő, *Chrisleusen Anna* dán énekesnő, *Roseth Jozsa* eszmény táncosnő, *Nedics Natália* népdal énekesnő, *Sugár Elza* subrett, *Váradi Juliska* kuplé énekesnőt. Ma uj kaczagtató bohózat. Családi müsor. Belépő dij 1 korona. Kezdete fél 9 órakor, a n. é. közönség szives pártfogásáért esedezik Lichtenstein Soma igazgató.

x Felhivjuk olvasóink figyelmét **Klein Menyhért** jóhirü női divatáru kereskedő czég lapunk mai számában közölt hirdetésére.

x Valóban dicséretet é demel az a tapintatos eljárás, melylyel **Haász Manó** Zöldfa, utcza elején levő czég igen nagy vevőkörét kik sokszor óriási hullámokban lepik el -üzletét; mindenkit meglepő, a legnagyobb technikai akadályokat leküzdve, gyorsan és pontosan elégiti ki. S különben is mint olcsó, szolid hiréről ismeretes kereskedőt, ajánljuk a vásárló közönség figyelmébe.

x Felhivjuk t. olvasóink szives figyelmét *Debreczeni Lajos* jó hirü géplakatosnak a mai számunkban közölt hirdetésére.

x **Rádium-felfedezés Magyarországon.** A kir. magyar természettudományi társulat chemia ásványtani szakosztályának 1905 márczius 28-iki ülésében Szilárd Béla előadást tartott a Schmidthauer-féle igmándi keserüviz radio-activitásáról, amely szakkörökben nagy feltűnést keltett különösen azért, mert ez az első eset, hogy magyar ásványvizben rádiumot mutattak ki.

— —

Apróságok a hétről.

Egy elkeseredett riporter, aki mellesleg megjegyezve, pedig ép most örökölt, egy ötlettől megkapatva jegyezte meg a héten:

— Sokkal jobb volna, ha Tisza, ahelyett, hogy czikket ir, bejönne Nagyváradra frissen szedett geszti ugorkát árulni; lévén most éppen ugorka szezon. Legalább lenne mit irni.

*

Fejérváry miniszterelnök e héten is ujabb intő szózattal lepte meg a politikai világot. Működésében hüségesen támogatja őt főispán fia. Önkéntelenül eszünkbe jut itt egy szindarab, melynek czime:

A vén bakkancsos és fia a huszár.

*

Ezen a héten halt meg Rigó Ferencz, a vén kurucz, aki hajdanában odaküldte Khuent, a hová ő maga se mehetett volna. Az ő halála felett nem illik élczelődni, de egy mondását még feljegyezzük:

— Ha már meghaltam — szólt környezetéhez — mondjátok meg Tiszának, meg a mostani kormánynak, hogy nekiek a haza boldogságára hasonló jókat kivánok.

*

Épül a villamos vasút is, miután egy emberöltő óta tervezgették. Biztosan ugy gondolták akik akadályokat görditettek eléje, minek a villamos, mikor ugyis van elég emberhalál. Lám Oroszországban sem jár villamos, mégis ugy hullnak az emberek, mint Budapesten az automobiltól. Az akasztófánál ugyanis még csak egy valami van rosszabb és ez az automobil; mert azt még tudjuk, hogy kit fog csendesen lengetni a hajnali bus szellő, de abban sohas-m lehetünk biztosak, hogy ki a sors kiszemeltje, kin fog keresztül töff-töffölni a jövő reményteljes kivégzési eszköze.

*

Az akasztófáról jut eszünkbe *Erdős* úr, ki is barátságos vizitre invitálta nagyváradi esetleges vendégszereplése alkalmával *Bali* Mihály, m. kir. állami közhivatalnokot. Bizonyára Erdős ur sem volna ennyire vendégszerető, ha a saját bőréről volna szó.

*

Nagyvárad fiatalsága e forró nyári estéken a Köröskorzón keres és talál némi enyhülést. Annyian vannak, hogy kevés a lócza, igy aztán akarva-nemakarva sétálni kénytelenek. Itt folyt le minap a következő párbeszéd:

— Mennyiért adod át a helyed? — kérdi az egyik ülőt.

— Egy czigaretta — felel ez nyugodtan s meg is kötik az üzletet, folytatván a gseftelést az esti korzón is.

*

Tegnapelőtt meghalt egy szegény asszonynak a férje. S mivel szükében volt a pénznek, egy külvárosi koporsós boltba ment. A halottnak ugy is mindegy, gondolta magában s imigyen fordult az alkalmazotthoz:

— Nem kaphatnék kérem egy félig használt koporsót. — Természetesen ő olyat gondolt, amely a bolt elé van kiszögezve, ott veri az eső s megfakul a naptól. De hát ilyet se kaphatott.

*

E héten halt meg Hazafi Verai János is, ha most élne biztosan megrovásban részesitené Tiszát, Fejérváryt. Tanulmányoztuk az ő költészetének szabályait s arra a következtetésre jutottunk, hogy ha most élne, biztosan igy dalolna:

Tisza Estványnak már nincsen nyila.
Simoggassa meg az . . . . . .

Fejérváryt meg igy köszöntené:

Jó reggelt kegyelmes uram!
A pennámat beléd szurjam?

Engem meg biztosan igy kérdezne:

Mit bántod a mesterségem?
Dühömben már majd elégem.

Dehát meghalt szegény s legfeljebb a halált részesitheti egy-egy megrovásban.

Moli.

IRODALOM.

Miképpen kell jövedéki kihágási ügyekben sikeresen védekezni? A jövedéki büntető ügyekben már évtizedek óta a sötétben tapogatódzunk, és ha reánk üt a finánc, ugy alkudozunk a birságösszegre nézve hérünk, könyörgünk, de védekezni nem tudunk mert nem ismerjük a védekezés módját, nem ismerjük a jövedéki büntető törvényeket és az azokat pótló és azokat kiegészitő szabályokat, miniszteri rendeleteket és döntvényeket, ami nem is csoda, mert hiszen a jövedéki büntető törvényeinek még máig is az 1788. évi harminczadik rendtartás és az 1842, évi harminczadhivatali utasitás alapján »kezeltetnek«.

Igazán hézagot pótol tehát az a most megjelent terjedelmes szakkönyv, amelyet ma kézhez kaptunk és a melynek czime: A *Jövedéki Büntető Törvények* és *A Jövedéki Büntető Eljárás Magyarázata.*

Irta: *Hoffmann* Mihály, az »Adóügyi Szaklap» szerkesztője.

E könyv kiterjed az egyenes adók-, fogyasztási adók-, illetékek- és állami jövedékre vonatkozó összes törvények és szabályok áthágásából származó jövedéki kihágásokra és nélkülözhetetlen utmutató és tanácsadó minden jövedéki kihágási ügyben, mert alapos oktatást ad a kereseti adó-, házadó-, földadó tőkekamat- és járadékadó, nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója-, nyereményadó-, szállitási adó-, vadászatti és fegyveradó-, bányaadó. általános jöv. pótadó-, hadmentességi dij-, szeszadó-, söradó-, czukor- és ásványolajadó-, szeszadópótlék-, söradópótlék-, átutalási eljárás, községi fogyasztási adópótlék-, dohány-, só- és lottójövedék, állami italmérési jövedék, lőpor-, határvám-, postajövedék-, fémjelzés-, illeték-, valamint a boritaladó és husfogyasztási adóügyben előforduló jövedéki kihágási esetekben követendő mikénti védekezésre vonatkozólag.

A praktikusan és diszesen kiállitott tartalomjegyzékkel és betüsoros utmntatóval ellátott könyv bolti ára nyolcz korona ás megrendelhety az »Adóügyi Szaklap« kiadóhivatalánál, Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 38.

MULATSÁG.

Református kör dalestélye. A nagyvárad-ujvárosi ev. ref. egyházi Énnekkar f. év. aug. 6-án a Sport téren tartandó Dalestélyre szóló meghivói kézbesitését megkezdte s ha az arra igényt tartók valamely okból nehány nap alap nem kapnák kézhez, ugy sziveskedjenek Gerencsér József ev. ref. kántorhoz fordulni, ki szivesen szolgálatra áll. A Dalestély jövedelme a »Ref. kör« alapjára fordittatak. A meghivókkal együtt viszik a taggyüjtő ivet is, kérjük a nagyra becsült közönséget sziveskedjenek minél tömegesebben aláirni a gyüjtő ivet A tagsági dij csak a kör megalakulását kimondó közgyülés után fizetendő az alapszabályok értelme szerint. Az Énekkar.

Mulatság Tenkén. A tenkei »Társaskör« tagjai 1905. évi augusztus hó 5-én Tenkén a gyógyfürdőben zártkörü tánczmulatságot rendeznek, mely igen szép sikeres estélynek igérkezik. Kezdete: este 8 órakor. Belépti dij: Személy-jegy 2 korona. Család-jegy 5 korona.

TÁVIRATOK.

Fejérváry a királyhoz megy.

Budapest, julius 21. (Saját tud. táv.) *Fejérváry* Géza báró a jövő hét elején a királyhoz fog menni, hogy referáljon a politikai helyzetről.

A kibontakozás.

Budapest, julius 21. (Saját tud. táv.) Bécsből jelentik, hogy a kibontakozás már augusztus hó elején meg fog történni, mert a király már megunta a válságot.

A felség már hir szerint megtalálta a békés kibontakozást, mert látja, hogy az abszolitisztikus kormányokkal nem lehet semmire sem menni.

Gulochowszki külügyminiszter a napokban visszaérkezik Bécsbe és akkor megkezdi a felséggel a válságra vonatkozó tárgyalásokat.

Bánffy terve.

Budapest, julius 22. (Saját tud. táv.) Hir szerint báró *Bánffy* Dezsőnek egy terve van, mely szerint a király megtudja csinálni a kibontakozást az ellenzékkel. A terv a király tetszését is megnyerte és igy e szerint a korona már legközelebb megkezdi a tárgyalásokat az ellenzékkel.

Szemere Atilla meghalt.

Budapest, julius 22. (Saját tud. táv.) *Szemere* Atilla országgyülési képviselő, ma délelőtt meghalt.

A kormány merénylete.

Budapest, julius 22. (Saját tud. táv.) *Fejérváry* Géza miniszterelnök, ha a törvényhatósági tisztviselők nem fogják respektálni a kormány megsemmitő rendeletét, a legnagyobb erélylyel fog eljárni a hivatalnokokkal szemben.

Fejérvárynak az a terve, hogy azokat a tisztviselőket, akik nem veszik figyelembe rendeletét, felfüggeszti.

Pótválasztás.

Budapest, julius 22. (Saját tud. táv.) Liptószentmiklóson a pótválasztás augusztus 7-én lesz.

Az orosz forradalom.

A zsidók szervezkedése.

Budapest, julius 22. (Saját tud. táv.) A Bulygin-féle intézkedéssel szemben, mely a zsidókat rövidesen összes polgári jogaiktól megfosztja, szervezkedés hire érkezik Oroszországból. A müvelt orosz zsidók egyesületet akarnak csinálni, mely az emanczipáczió kiküzdését tüzte ki czélul.

Ez az egyesület a következő proklamácziót intézte hitsorsosaihoz: Biztos forrásból nyert értesülésünk szerint az orosz kormány a népképviselők választásánál a zsidókat minden alkotmányos jog gyakorlásából kiakarja zárni. Minderre jogalapot vélnek találni a zemsztvokra vonatkozó 1564. törvényükben, noha ebből csak rosszakarattal lehet a zsidók jogait megszoriló jogszabályokat kiolvasni. Ha a Bulygin-féle alkotmánytervezet megvalósul a zsidók a pariáknál is rosszabb helyzetbe jutnak. Ezt meggátolandó fölszólitja a proklamáczió a zsidóságot, hogy törvényes keretek közt kezdjék meg a szervezkedést és tartsanak tiltakozó gyüléseket.

A szultán elleni merénylet.

Budapest, julius 22. (Saját tud. táv.) A szultán elhagyta a Hamidise mecsetet és kocsiába ült, amelyet ő maga hajtott, amidőn a mecset udvarán borzasztó robbanás történt és csakhamar mindenki tisztában volt azzal, hogy a szultán ellen merényletet követtek el. Egész városban óriási az izgatottság és a felháborodás. A bombarobbanás áldozatai között van egy osztrák asszony, aki nászuton volt Konstantinápolyban. Hogy csak oly kevés idegen ember sérült meg, az annak köszönhető, hogy a szelamlik alkalmával az idegenek magas emelvényen ülnek; a merénylet legtöbb áldozata udvari tisztviselő és testőr. Azért, mert különösen a szelamlik alkalmával rendkivül szigoru óvatossági intézkedéseket tesznek, mindenki csodálkozik azon, hogy idegen ember bombával be tudott jutni a mecset udvarára. Egy nagy állásu udvari tisztviselő következőket mondta egy ujságirónak:

— Még csak nem is sejthetjük, hogy miféle ember a merénylő. Mohamedán semmi e etre sem lehetett. Valószinü, hogy örmény vagy maczedón volt, de az sem lehetetlen, hogy görög vagy bolgár. De az sincs kizárva, hogy a merénylet egy nemzetközi anarchista bizottságtól indult ki. Lehetetlennek tartom, hogy uj török ember követte volna el a merényletet.

A szultán a palotába való megérkezése után Calire báró magyar-osztrák nagykövetet fogadta, aki ugyanazért jött, hogy Ferencz József király egy levelét átadja a szultánnak, de felhasználta ezt az alkalmat és szerencsét kivánt a szultánnak megmeneküléséhez. Azt hiszik, hogy a szultán életének megoltalmazására tett intézkedések meg fognak szigorittatni. A szultán különben is fél a merényletektől és jellemző, hogy nem engedi meg, hogy a palotába telefont vezessenek be, mert halált okozónak mondja a szultán a drótot.

O felsége maga hajtotta feltouját a palotába és barátságosan viszonozta a tömeg üdvözletét. A bombarobbanás következtében több ember meghalt és megsebesült. Az egész lakosság mód nélkül fel van háborodva a gyáva és alattomos merénylet miatt.

Budapest, julius 22. (Saját tud. táv.) A rendőrség kideritette, hogy a szultán ellen a merényletet két örmény követte el.

NYILTTÉR.

Cseppkőbarlang szálloda.

A kiránduló közönség kényelmére a ***révi cseppkőbarlang*** mellett épült szálloda éttermében a legizletesebb ***ételek*** és kitünő jégbehütött ***italok*** állnak rendelkezésre. A borok Méltó. gróf Zichy Ödön ur pinczéjéből valók s igy nem szorulnak dicséretre.

F. hó 23-án vasárnap ünnepélyes

nyilvános megnyitás

lesz, kitünő czigányzene mellett.

Előzékeny pontos kiszolgálás. 1249.

Pártoljuk a honi ipart!

Az „Első nagyváradi

czipő- és csizmagyár“

Moskovits Farkas és Tsa

kicsinybeni eladási üzletében

(Kossuth-utca, régi rendőrségi épület.)

helyi kis iparosok által készített **kézimunka czipők kaphatók eredeti gyári szabott árakon**, hol mindenféle nagyságban készülnek és nagy választékban raktáron vannak.

Tisztelettel:

Moskovits Farkas és Társa.

Telefon: 417. *Szabott árak.*

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, jul. 22.

Buza okt. — — — — —	15.94
Rozs okt.-re — — — —	1294.
Tengeri julius 1906. — —	1558.
Zab ápr.-ra — — — —	15.24
Repcze aug.-ra — — — —	2480.

Értéktőzsde.

Budapest, jul. 22.

Osztrákhitelrészvény — — —	512.94
Magyar hitelrészény — —	806.50
Leszámitoló bank — — —	464.50
Rimamurányi — — — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	649.—
Közuti vasut — — — —	569.50
Városi villam.s vasut — —	2450—

Hivatalos árfoly amok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905 jul. 22-én

Magyar aranyjáradék 4% — — —	116.20
Magyar koronajáradék 4% — — —	96.45
Magyar koronajáradék 3½% — —	87.—
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	69.—
Horváth-szlavon földtehermentesitési kötvény	97.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön —	218.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön —	166.—
Osztrák járadék papirban — — —	100.15
Osztrák járadék ezüstben — — —	100.65
Osztrák járadék aranyban — — —	119.—
Osztrák korona járadék — — — —	100.25
1860. oszt. államsorsjegyek — — —	157.—
Osztrák-magyar bankrészvény — — —	16.40
Magyar hitelbank részvény — — — —	—7.74
Osztrák hitelbank intézeti részvény — —	6.59—
Osztrák-magyar államvasuti részvény —	672.
20 frankos aranz (Napolendor) — — —	19.09
Német birodalmi márka — — — — —	117.35
London vista — — — — — — — — —	240.95
Páris vista — — — — — — — — —	140.880
20 márkás arany — — — — — — —	23.47

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A

„Nagyváradi Hitelbank“

(Kossuth Lajos-utcza 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölcsönöket

nyujt,

amelyeket a legrövidebbidő alatt folyósit. Kölcsönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsű-bizonyitvány mutatandó be Drágább kamatozásu kölcsönöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után 5%-os kamatot fizet

Előnyös feltételek mellett leszámitol váltókat Értékpapirok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Az igazgatóság.

Radó Samu és Tsa

kötélgyártók

zsák és ponyva nagyraktár Nagyvárad, Kossuth-u.

Legeőnyösebb beszerzés forrás.

Mindennemü *gazdasági kenderkötelek*, **kévekötelek,**

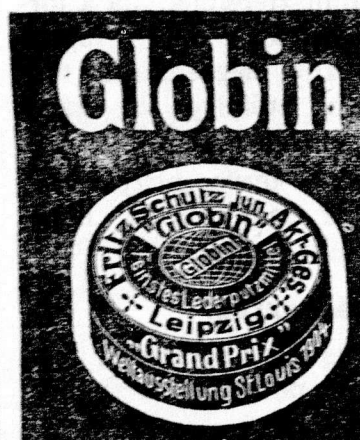
vizhatlan ponyvák

zsákok, rostáló- és repcze-ponyvák, *gépszijak, gépolajok és kenőcsök*, géptisztitó anyagok, *géphajtó kötelek, tornaszerek*, és minden e szakba vágó czikkekben.

Zsák- és ponyva-kölcsönző.

Telefon: 240. *Telefon: 240.*

Globin

a legjobb és legfinomabb czipőtisztitószer

Uj sirkőraktár!

GERENDAY A. és FIA

akadémiai szobrasz

Első országos szabadalmazott bpesti *siremlékmü* gyárosok

Nagyváradon Fő-u. 20. sz. alatt

fiók raktárt

nyitottak

A közönség becses figyelmébe!

Tisztelettel értesitjük a n. é. közönséget, hogy a

Szent László-

Püspök-fürdőben

f. hó 26-án, szerdán tánczvigalommal egybekötött

Anna-ünnepély

tartatik, melyre a t. közönséget tisztelettel meghivja

a rendezőség.

Dr. Politzer Jakab szanatoriuma és vizgyógyintézete Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 7. sz.

Bejáróknak és bennlakóknak

Összes vizgyógymódok és villam gyógyászat, szénsavas-, törpefenyő-, ásványfürdők-, vibratiós massage-, villanyos fényfürdők-, fühalatiók, forrólégkezelés.

GYOGYJAVALLATOK: Az idegesség minden neme, tüdő-, gyomor- és bélbajok. Szivbántalmak. Női- és nemi-bajok. Csuzos bántalmak, (rheuma) köszvény legidültebb eseteiben is. Forrólégfürdőkkel (szárazhőlégszekrény), a tudomány legujabb vivmányával, nagyszerü eredmények elérhetők.

Kényelmes betegszobák. Olcsó fürdőárak. Kitünő ellátás.

Teljes penzió (külön szobával együtt) napi 7 korona, második osztály 5 korona. Szakképzett fürdősszemélyzet. Állandó orvosi felügyelet.

Prospektussal és felvilágositással szivesen szolgál

Dr. Politzer Jakab,
az intézet tulajdonosa és vezetője

AMERIKAI ÁRUHÁZ

Nagyvárad, Fő utcza (Bazár épület).

Olcsó árai utólérhetetlenek.

Igen szép nagy raktár van minden czikkben.

Nyári czikkekben gyönyörü ujdonságok

melynek megtekintése figyelmet érdemel.

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

BUTOR

gyári árban, kezesség mellett

háló-, ebédlő-, szalon és *uriszoba berendezések*, valamint egyes butordarabok a

Magyar Műbutorgyár
Részvénytársaságnál
Nagyváradon, Fő-utcza elején.

Üzletvezető: **PORJESZ HERMAN.**

Teljes lakás-, kávéház- és szállodaberendezések müipari vállalata.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Hirdetések

jutányos áron

felvétetnek

a

„TISZÁNTUL"

kiadóhivatalában.

Kérjen csa

Selle & Kary'

ERERIN

Legjobb

tisztitószer

1048. mindenféle

sárga és **fekete czipőnek.**

Különösen ajánlható

Boxcalfs-, Oscaria-, Chev- Laxnareck- és czipőknek.

BÉCS, XIII.

Csak 9 napig.

Circus Sidoli Cäsar.

200 személy. **123 ló.**

A Nagypiacz-téren.

Ma vasárnap, julius 23-án este 8 órakor.

2 nagy ünnepi előadás

Délután 4 órakor felnőttek és gyermekek félárt fizetnek.

Páholy ülés 1 kor. 75 fill. — Zártszék (számozott) 1 kor. 25 fill. — I. hely 80 fill. II. hels 60 fill. — Karzat 30 fill. — A délutáni előadáy müsora ép oly gazdag és érdekes, mint az esti előadásé. A müsor 18 számot tartalmaz.

Este 8 órakor rendes helyárakkal.

Kiválóan érdekes
Sidoli Cäsar igazgatónak
elismert és eddig páratlanul álló
eredeti ló idomitása, *valamint a gazdagon összeállitott müsor, mely*
18 számból áll.
A szünet időket 12 kiváló bohócz és 4 »dummer Anguszt« mulatságos és müvészi mutatványai fogják kitölteni.

Jegyek előre válthatók Lőrincz Mór, diszmü üzletében Bémer-tér, Kishid fő. Vasárnap délelőtt 10 órától egész napon át a Cirkusban.

Részletes müsor este a cirkusban.

Holnap hétfőn julius hó 24-én

I. JOUR FIX

(Sport-előadás)

JEGENYE

Kolozsvármegye

Climatikus gyógyhely **Tüdőhurut. Vérszegénység. — Angolkór. — Scrophulonia ellen.**

Vásártelki

Moor-fürdők.

Kitünő és olcsó ellátás.

Igazgató:

Dr KAZAY KÁLMÁN.

Üzletnagyobbitás miatt

az összes raktáron levő **divatkelmék, franczia delain és batisztok, zefirek, kartonok női és férfi fehérnemüek, diszek** és **bélésáruk** stb. **az eddigi igazán olcsó áraimnál** még **olcsóbban** árusitom el. Már 20 kor. vásárlásnál még árengedmények.

Klein Menyhért

Szt.-László-tér Holdas-templom mellett.

Kinek főelve, hogy árui a divatnak minden tekintetben, de első sorban a czélszerüségnek feleljen meg.

Merza Kálmán

szijgyártó

Szent Jànos-utcza 48.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát. Ugymint: **kocsizó szerszámok, lovagló nyergek és badífelszerelési szijazatok** készitését.

A nagyérdemü közönség szives pártfogását kéri tisztelettel

MERZA KÁLMÁN

szijgyártó

Szent János-utcza 48 szám.

Vidéki megrendelések és javitások futányos áron, gyorsan és pontosan eszközöltetnek. 1226

Olcsó kölcsön.

Tisztelettel értesitem a pénzkölcsönt kérő t. feleket, hogy Mészáros utcza 2. sz. a. (Köröspart, Stiedl-féle ház, szemben a Rimanóczy szállodával)

bankbizományi és hitelforgalmi irodát

nyitottam. A pénzpiacz terén bank tisztviselői és 12 éven át volt takarékpénztári titkári állásomban nyerbő tapasztalatok, valamint előkelőt bankok képviselete alapján:

1. Jelzálog és hosszu törlesztéses kcsönöket (melyekben a tőke és kamat is benn foglaltatik) 10—50 évre a lehető legrövidebb idő alatt és legalacsonyabb kamatláb mellett minden előzetes dij és költség nélkül folyósittatok;

2. régebbi tartozásokat olcsóbb kamatu kölcsönökkel cserélek fel.

3. köztisztviselőknek, katonatiszteknek állami, megyei, és városi hivatalnokoknak csekély heti részletekben törlesztendő 10—15 éves személyhitelt eszközlök ki.

Mindenféle kölcsön ügyletben szivesen állok rendelkezésére és minden dijazás nélkül szolgálok felvilágositással, utbaigazitással délelőtt 9—12-ig. d. u. 3—6-ig.

Tisztelettel

Faludi Ignácz,

volt takarékpénztári titkár.

Telefon 424 szám. 930.

A Bellán-féle *kévekötelek* biharmegyei főraktára.

Alapittatott: 1868.

HELFY JÓZSEF

Alapittatott: 1868.

Nagyvárad, Zöldfa-utcza 41. sz.

Hazai ipar. **Telefonszám: 51.** **Gyári árak.**

Mindennemü **zsákok.** Vizhatlan és vitorla **ponyvák.**

Gépolajok, gépkenőcsök, gépszijak. *Bácskai készitésü gazdasági* **kötelek,** *kender kócz* s más e szakbavágó czikkek nálam gyári árban beszerezhetők.

Ez alkalommal bátorkodom a t. gazdaközönséget azon körülményre figyelmeztetni, hogy 37 év óta fennálló

zsák- és ponyva-kölcsönző üzletem

ez idén is nagy mennyiségü **uj zsák és ponyvával** gyarapitottam, ugy hogy minden ily irányu szükségletét is a **legolcsóbb kölcsöndijak** mellett kitudom elégiteni.

A t. gazdaközönséget ismert szolidaritásomról előre is biztositva vagyok

kiváló tisztelettel: HELFY JÓZSEF.

Nagyvàrad város

VILLAMOS MŰVE

értesiti a n. érd. közönséget, hogy **izzólámpa körtéket** tart raktáron 3. legfeljebb 3·4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér,** homályos (matt), szines fényképész-lámpák és mindennemü izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nernst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyergyánként 1·5 watt fogyasztással.

Csillárok, ivlámpák és **villamosmotorok** eredeti gyári árak mellett.

kaphatók. A villamos mü igazgatósága elvállalja

villamosvilágitási

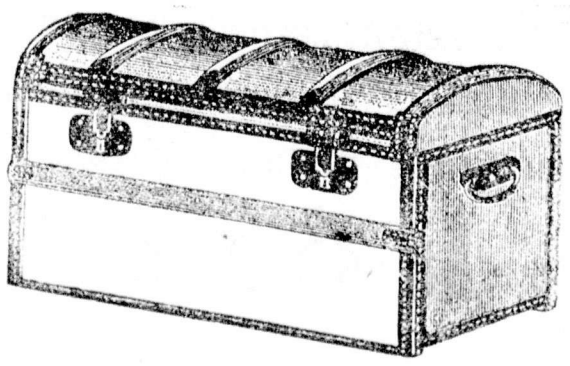
és erőátvitell berendezések felszerelését, bővitését, átalakitását, javitását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálczák szállitását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

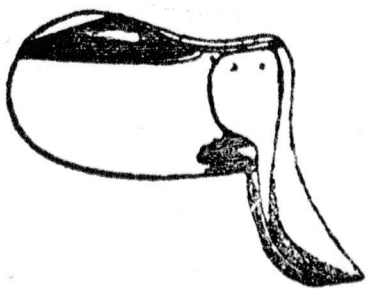
Nagyobb megrendeléseknèl megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

Lőrincz Mór Nagyvàrad, Szt. Jànos-u. elején.

Ajánlja nagy választéku utazó koffereit, ugyszintén disznóbőr prics és gazdasági nyergeket.

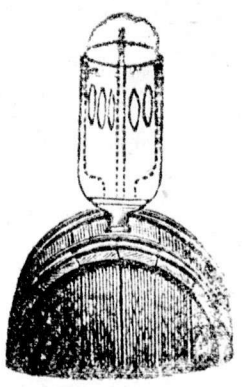
Solingeni svéd és aczèlberetvákat.

Szenzácziós találmány boraink védelmére.

Ezen »Hidraulikus aknával lefolytott bornál nem szükséges a töltögetést havonta ismételni. A csapon álló bort megmenti a borvirág, vagyis penésztől ez által nem lesz soha zavaros és savanyu, igy utolsó cseppig kristály tisztán eresztődik le a bor és fölöslegessé válik a kis hordókba való lehuzgálás, vagy üvegbe töltögetés. Darabja 1 forint. Hozzávaló 1 üveg oesztilin 35 kr.

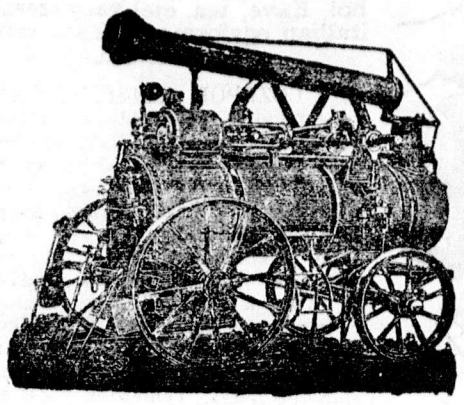

Kapható Lőrincz Mórnál Nagyáradon.

Gramophon gépek és lemezek nagy választékban.

DEBRECZENI LAJOS

gőzerőre berendezett gépműhelye
Kolozsvári-utcza 29/43. Nagyvárad

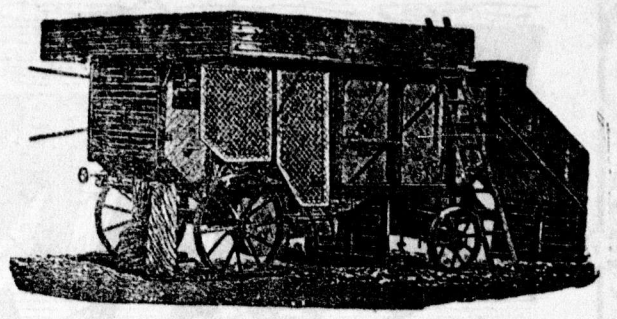

Ajánlom a mai kor igényeinek teljesen megfelelő uj gépekkel berendezett műhelyemet; s ujonan felépitett gőzcséplőgépeimet, valamint elvállalok bármilyen gépek teljes kijavitását avagy ujonan átalakitását felelőség mellett; u. m. *járgányokat, petróleum, gáz, benzin, gőzmotorokat, gőzgépeket-gőzcséplőgépeket* és mindenféle gépezeteket.

Készitek mindenféle egyenes és hajlitott tengelyeket s mindenféle esztergályozásokat, vas és réz, öntéseket, csapágyakat megmunkálva, eltörött vagy minta után.

Teljesen uj tüzszekrényeket avagy kijavitását s gőzmalom berendezések javitását elvállalom.

Uj villanyvilágitó gépeket (Dinamó) teljesen felszerelve készitek bármilyen nagyságban.

Uj gőzhenger furógépemmel (czilinder) hengerfurásokat s gépről való leszerelés nélkül vidéken s uj karikákkal együtt pontosan készitek.

Eladók több 6—8 lóerejü M. Allami vasrámás uj cséplőgépek, 6—8 lóerejü gőzgépek uj használati engedélylyel teljesen üzemképesek felelősség mellett

---

Homlokzat-festék.

Szárazvámi kréta-, mész-, és kőipar részvénytársaság Szárazvám, Sopronm.

A Hydrrochomin viharálló és tüzbiztos **hidegviz-festék.**

A Hydrochromin száraz por, amely *csupán vizzel, minden egyéb toldalék nélkül* vegyitve, már is festésre kész. Alkalmazása tehát bárki részére az elképzelhető legegyszerübb.

A Hydrochrominnal való máz bármely szilárd alapzaton, tart és beváll, igy mész-, gipsz- és czement-vakolaton, fán, vason s egyéb fémeken, üvegen, porczellánon, agyagedényeken és czementárukon valamint vásznon és juián is. Továbbá *szagtalan*, egy óra alatt megszárad és *már 2—3 nap után mosható*; zománczszerüen sima, kemény és ruganyos lesz, vonalozható, mintázható, befesthető, viasszal beereszthető és kefélhető; nem szakad, nem reped, gázok nem támadják meg, idő multán a nedvességtől sem puhul meg *esőnek, zivataros időjárásnak ellenáll*, likacsos s ennélfogva *nem gátolja a falakban levő nedvesség elpárolgását* miként pl. az olaj- vagy pedig a kencze-máz; végül tüzbiztos és vasnál használva a rozsda ellen kitünő óvszer.

A Hydrochromin teljesen pótolja az olajfestéket összehasonlithatatlanul olcsóbb, az enyvfestéknél alig magasabb ár mellett. A mész vagy enyvfesték valamivel csekélyebb költségét azonban bőségesen föléri a Hydrobhromin festés számtalan előnye: mint annak szagtalan, moshatósága, szépsége és tartóssága, nem utolsó sorban pedig az elkészités egyszerüsége és gyorsasága.

A Hydrochromint fehér valamint a legkülönfélébb szinekben is szállitjuk. Fehér »Hydrochromin« föld festékkel és ultramarinnal tetszés szerint szinezhető. A keverendő festék 10 százaléknál nagyobb mennyiségü ne legyen.

Szintáblázatot kivánatra ingyen és bérmentve küldünk.

1240 Egyedüli raktár Bihar- és Szilágymegye részére **BERKES BERTALAN** festékkereskedése Nagyvárad, Zöldfa- és Fő-utcza.

ROSENBERG IZSÓ

czementárugyára, beton-, vasbeton- és aszfaltipar-vállalata

Telefon: 67. szám. **Nagyvárad.** Telefon: 67. szám.

Kizárólagos képviseletek:

az *„Eternit-művek“ szab. azbeszt-pala gyártmányaiból* stb.

a *„Beocsini Czementgyári Unió“ gyáraitól.*
a *„Magyar Aszfalt Részvénytársaságtól“*
a *„Heunebique“-féle vasbeton rendszerből.*
(Dr Zilinski Szilárd müegyetemi magántanár tervei szerint.)

Ajánlkozik mindennemü beton és **vasbeton aszfaltozàs** és **aszfalt elszigetelési** és **»Eternit«-pala fedési** *munkálatok* kivitelére

Csatornákat saját gyártmányu, kivül-belül iszapolt, vizhatlan betoncsöveivel eszközöl. — — — — — —

Raktárt tart:

Első rendü **Beocsini-**, **Portland-** és **Román**-czementből.
» » Egeresi szobrász és alabastrom-gipszből.
» » Aszfalt fedéllemez és elszigetelő-lemezekből.

Saját gyártmányu diszes czementlapok és mükövekből.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDÉSI ANYAGA

MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:

ETERNIT MŰVEK HATSCHEK LAJOS

BUDAPEST-VI., ANDRÁSSY-ÚT 33.

A több mint félszázad óta fenálló

Le Conservateur

franczia életbiztositó és kiházasitó intézet, leányoknak hozományt, fiuknak kezdő üzleti tőkét, szülőknek nyugalmas aggkort biztosit

Vezérképviselőség:

NAGYVÁRAD, SCHLAUCH-TÉR,

Komáromy Jenő.

csekély évi befizetés alapján.

Az intézet kimutatott tőkéje

482 millió korona

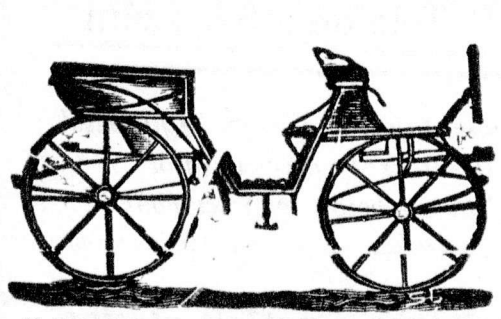
Orvosi vizsgálat nincs!

Magyarországi igazgatóság

Budapest, VII., Kerepesi-ut 30. szám.

Előnyös feltételek.

Uj kocsi gummi-kerekek.

Értesités!

Tisztelettel értesitjük a n. é. közönséget, hogy a **Bodánszky Lipót-féle** (Szilágyi Dezső-utczá dr. Adorján ház mellett) 30 év óta fenálló **kocsigyárat átvettük** s ezt saját személyes felügyeletünk mellett **Bodánszky Lipót utódai** czég czimjegyzésén tovább vezetjük.

Raktáron tartunk mindenféle uj kocsikat, u. m.: **fedeles, fedeletlen, üveges, landauer, landonet, Esterházy, bords, paszket, kucsir, magánhajtó, sandaufer** és még többfélét.

Elvállalunk mindenféle javitásokat, ugy mint **kerékgyártó, kovács, szatler, fényező** munkát leggyorsabban elkészitve.

Gummi kereket raktáron tartunk.

Régi kocsikat javitunk és egsz ujra is kicserélünk.

Külön lóvasaló osztály, mely a czég egyik okleveléllel biró tagjának felügyelete alatt van.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyunk tisztelettel:

Arjegyzéket kivánatra bérmentve küldünk. **BODÁNSZKY LIPÓT czég utódai.**

Vadász Testvérek.

Tanulók felvétetnek fizetés mellett

Iszákosság nincs többé

Kivánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert csodahatása ellenszenvessé teszi az iszákosnak a szeszes italt. A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejti mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békitette ki ismét, sok sok ezer férfit a szégyen és becstelenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert jó utra, és szerencséjéhez segitett és sok embernek életét számos évvel meghoszabbitotta.

Az intézet, mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak, kik kivánják egy próbaadagot és egy köszönő irásokkal telt könyvet dij- és költségmentesen küld, hogy igy bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezeskedünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

INGYEN PRÓBA 67. sz.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje meg ma az intézetnek (Levelek 25 fillér, levelezőlapok 10 fillérre bérmentesitendők.)

COZA INSTITUTE
(Dept. 67.),
62, Chancery Lane,
London, Anglia.

Sertést tartó gazdák figyelmébe.

Nagybáród község határában Száhlender-féle birtokon mintegy 1600 kataszt. hold erdő területen az ez évi tölgy és bükkmak termés eladatik.

Az erdőben több bőforrásu hegyi patak van, nagy fiadztató ól és zárt akol

Szives ajánlatokat kér.

Hoffmann Miksa.
jószágbrlő.

Posta: Helyben

Világhirü

előpataki gyógyviz

Egy literes üveg ára 26 fill.

Számtalan elösmerő nyilatkozat, a kik ennek használata után alegjobb egésszégnek örvendenek! Különösen ajánlható a következő bántalmaknál:

1. **A gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorgörcs, gyomorégésben** a tulságos nyálka és savképződéssel járó *emésztési zavarokban, gyomor- és szélzsábában, hányatoknál.*
2. **Altesti vérbőségben**, *vérpangásban, aranyérben* s az ezzel járó *rásztkór* s *kedélykór* szokásos székrekedéseinél.
3. **Máj-** és *lépdaganatokban*, az epe kivezető csöveinek *hurutos* bántalmainál, *sárgaságban, epekövekben*, a pozsgerj és váltólázakból származott lépdagoknál.
4. *Fejlődési sápkórban* s az ezen alapuló hószám zavaroknál, a *görvélykór* torpid alakjainál s különösen vérszegénységi állapotoknál,
5. A vesék és hugyhólyag *hurutos bántalmainál*, a kezdődő *hugykő és fövény-lerakodás* eseteiben kitünő *hugysavoldó.*
6. *A méh idült tömüléseinél, dagainál, fehér folyás s rendetlen havadzásnál.*
7. *A nemi részek gyengeségeiben.*
8. *Angolkórban*, egyáltalában gyermekeknél a szervezet ép és erős kifejlődését vas és mésztartalmánál fogva meglepően elősegiti, egészséges embereknek is üditő italul szolgál, s különösen borral vegyitve a háztartásoknál általános használatban van.

Egyedüli főraktár Biharmegye részére

Maár és Szabó

füszer-, csemege- és ásványvizek kereskedése

NAGYVÁRADON.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon